

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2017 balandis Nr.96

Danguolė Trimonienė

Laikraščelio 10-mečio šventė

Kovo 24 d. tauragniškiečiai minėjo laikraščio „Po Tauragnų dangum“ 10-metį. Į scenoje įrengtą improvizuotą laivą laikraščelio redaktorė Danguolė Trimonienė susėsti pakvietė laikraščelio korespondentus, fotografus, platintojus: Bronę Juknevičienę, Valdą Žebeliene, Nijolę Šuminienę, Aldoną Tartilienę, Gražiną Grašienę, Aldoną Kirkiene, Ligita Balčiūniene, Inga Šinkūniene, Ireną Kraujalienę, Vilma Valienę, Dainių Atkočiūną ir Žymantą Trimonį.

Visi buvo apdovanoti ta proga „Tauragnų banko“ išleistu simboliniu 10 Eurų banknotu, kuriuo galima atsiskaityti už Tauragnų bendruomenės organizuojamas ekskursijas. Pagrindinės laikraščelio korespondentės ir platintojos – Bronė ir Valda – gavo ir po knygą „Auksinis protas“. Už bendradarbiavimą, pagalbą redaktorė taip pat dėkojo seniūnui Alvydui Danauskui, specialistei Laimutei Čepukienei, už dėmesį kultūrai, bendruomenei – laikraščio „Utenos diena“ redaktoriui Vytautui Ridikui. Jiems buvo įteiktos simbolinės šokoladinės pasagos.

Mintimis pasidalino Bronė Juknevičienė, o Valda Žebeliene net sukūrė odę, kurią ir perskaitė. Taip pat savo eilėraštį, skirtą laikraščelio sukakčiai, perskaitė ir Ligita Balčiūniene.

Laikraščelio redaktorę ir visus, prisidedančius prie jo gyvavimo, sveikino seniūnas Alvydas Danauskas ir specialistė Laimutė Čepukienė, bibliotekininkė Nijolė Šuminienė, teatro „Mokas“ režisierė Loreta Juškėnienė ir meno vadovė Vilma Valienė, Piliakalnio seniūnaitė Danutė Valkauskienė, tauragniškę, laikraščelio skaitytoja, Kristina Levčenkienė, Tauragnų marti Regina Eidžiulienė, „Utenos dienos“ redaktorius Vytautas Ridikas.

Po oficialiosios dalies nuostabių dainų pynę dovanavo romantinės muzikos ansamblis iš Salako „Trys viename“, vadovaujamas Rasos Lukošūnaitės.

Susirinkusieji vaišinosi puikiu tortu, kurį laikraščelio jubiliejaus proga iškepė Inga Šinkūniene.

Valda Žebeliene

Odė laikraščelio „Po Tauragnų dangum“ jubiliejui

*Atleiskit man, bet būsiu nekukli –
Šiandieną noriu džiaugsmą jums
dainuoti.*

*Prieš 10 metų kovo vidury
Išėjo laikraštis naujienų mums byloti.
Dar toks plonytis, šitoks nedrąsus,
Savivaldybės lėšomis išleistas,
Tik kartą ketvirtyje skaitėm jį,
Bet koks skambus jo buvo vardas.
Na, kas tas laikraštis be mūsų žmonių?!*

*Tai jiems skiriu aš savo odę.
Klausykite, brangieji, ir tris kartus
Visi „pašlovinkim“ kartokit.*

*Pašlovinkim Danguolę ir jos gerą
mintį*

*Turėt Tauragnuos laikraštį ir jį
spausdinti.*

*Suredaguot, sumakėtuot ir vedamąjį
parašyti*

Danguolė sugeba, nereik kitių prašyti.

Pašlovinkim (3 k.)

*Pašlovinkim Laimutę Čepukienę
Svetainės mūs Tauragnų karalienę.
Ji numerius pirmuosius maketavo,
Tik jos dėka internete mes mato
laikraštėlį savo.*

*Jį skaito ne tik tai savam krašte,
Bet ir plačiam migruojančių rate.*

Pašlovinkim (3 k.)

*Pašlovinkim Bronytę ir jos didį
triūsą,
Važiuot po kaimus ir pakalbint
žmones,
Rašyti jų prisiminimus, godas,
svajones.*

Pašlovinkim (3 k.)

*Pašlovinkim mane – tvarkau
prenumeratą
Ir laikraščius išskirstau jums
kiekvieną kartą.
Kelionių išpūdžius ir renginius
puikius
Aprašau aš – tik tai skaitykit jūs.*

Pašlovinkim (3 k.)

*Pašlovinkim fotografus puikius:
Danguolę, Dainių, Žymantą,
Aldoną, Reginą ir kitus.
Jų nuotraukos papildo laikraščio
lapus.*

Pašlovinkim (3 k.)

*Pašlovinkim Ireną, Iną, Vilmą,
dvi Aldonas, Bronytę, Valdą ir
Jurgitą. Pašlovinkim Janytę, Stasį,
Kazį, Liną, Ritą.*

*Jie laikraščius nešiojo ir nešioja, –
Piktų šunų, prastų kelių neboja.*

Pašlovinkim (3 k.)

*Pašlovinkim skaitytojus
mieliausius,
Kurie nekantriai laikraštėlio laukia.
Jiems rūpi rubrika, kas švenčia
jubiliejų*

Ir kas Anapilin išėjo.

Pašlovinkim (3 k.)

Ansamblis „Trys viename“

Balandžio mėnesio jubiliejai. Sveikiname!

Gyventa neilgai.

Tiktai užaugo medžiai,

Pavasariinių liūčių prausiami,

Tik aibės negandų nuėjo skradžiai

Po tėviškės šviesiuoju dangumi.

K. Inčiūra

70 metų jubiliejų švenčia Gintautas Juozas Lisauskas
iš Maleckažemio;

75 metai sukanka Onai Janulienei iš Šeimaties kaimo;

85 metų sukaktį pažymi tauragniškė Marijona Šaltenienė ir
Jonas Šinkūnas iš Taurapilio;

90 metų jubiliejaus sulaukė tauragniškiai Elžbieta Dindienė ir
Fortūnas Lekavičius.

Loreta Juškėnienė

Teatro uždangą praskleidus

Siekiant ieškoti naujų netradicinių kūrybinės išraiškos būdų, puoselėti teatro meną, gebėjimą išreikšti save vaidyba, išskirti ir pagerbti mėgėjų teatrą puoselėjančius Utenos rajono teatro mylėtojus, kas dveji metai Utenos kultūros centre teikiama teatro nominacija „AČIŪ“.

Balandžio mėn. 14 d., Kultūros dienos išvakarėse, į Utenos kultūros centro organizuotą renginį, skirtą pagerbti asmenis svariausiai nusipelnčius mėgėjų teatro meno puoselėjimui, rinkosi šio žanro gerbėjai, žiūrovai, sveikintojai.

Iškilmingą apdovanojimų ceremoniją pradėjo UKC „Žaliaduonių“ teatro režisierius Šarūnas Kunickas. Susirinkusius pasveikino Utenos rajono savivaldybės mero patarėjas Gintautas Petravičius, UKC direktorė Asta Motuzienė. Po įžanginės kalbos prasidėjo teatrinės nominacijos „Ačiū“ teikimo ceremonija. Šiais metais ant scenos pakviesti šeši nominantai, kurie apdovanoti diplomais ir „Ačiū“ statulėlės replikomis.

Nominacijos „Ačiū“ atrankos komisijos sprendimu, Teatro nominacijos pagrindiniu laureatu tapo Alvydas Danauskas. Jis ap-

Nuotraukoje centre Alvydas Danauskas ir Edmundas Žebelys

dovanotas diplomu už Senio vaidmenį spektaklyje „Už durų“ pagal V. Veršulio pjesę (Rež. Š. Kunickas, UKC „Žaliaduonių“ teatras) ir nominacijos „Ačiū“ statulėle. Teatrinės nominacijos „Ačiū“ diplomas ir „Ačiū“ statulėlės replika įteikta ir Edmundui Žebeliui už Alfonso vaidmenį Daivos Čepauskaitės pjesėje „Pupos“ (Rež. L. Juškėnienė, UKC Tauragnų sk. mėgėjų teatras „Mokas“). Taip pat diplomais ir statulėlėmis apdovanoti Daugailių, Leliūnų, Sudeikių ir Utenos kultūros centro aktoriai.

Po nominacijų teikimo ceremonijos Utenos kultūros centro „Žaliaduonių“ teatras parodė jausmingą spektaklį – D. Lipskerov „Upė ant asfalto“ (Rež. Š. Kunickas).

Visos šventės prasideda ir baigiasi. Manau, kad ši graži teatro nominacijos „Ačiū“ tradicija dar ilgai gyvuos, o aš nuoširdžiai dėkoju Tauragnų mėgėjų teatro „Mokas“ aktoriams, kurie kruopelę savo brangaus laiko dovanuoja scenai, teatrui. Jūs visi esate verti didžiausio prizo, bet šiandien galiu pasakyti tik didelį Ačiū.

Nijolė Šuminienė

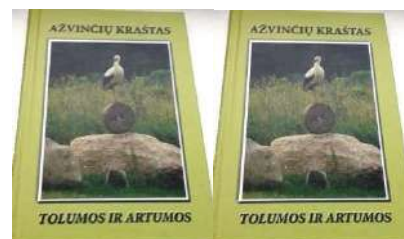
Knygos sutiktuvės Tauragnų bibliotekoje

Tauragnų bibliotekoje vyko knygos „Ažvinčių kraštas: tolumoms ir artumos“ pristatymas. Knygos sudarytojai Rimantas Klimas ir Dalia Savickaitė pasidalino mintimis apie sumanymą: ilgai rinktą istorinę medžiagą, žmonių prisiminimus, nuotraukas sudėti į vieną knygą. 2016 m. daugelis Ažvinčių krašto kaimų minėjo 500 metų sukaktį. Buvęs miškininkas, etnologas Rimantas Klimas pasidžiaugė, jog didelio palaikymo sulaukė iš kultūrologės Dalios Savickaitės, kuri ne vienerius metus ragino Rimantą įgyven-

dinti savo sumanymą. Rimantas Klimas kantriai užrašinėjo žmonių prisiminimus, ne vieną dieną praleido archyve, ieškojo knygos leidybos rėmėjų. Jis pasidžiaugė, jog renkant medžiagą knygai noriai talkino istorikas Romutis Matkevičius-Matusa, kuris remdamasis istoriniais dokumentais viename knygos skyriuje aprašė Ažvinčių krašto istoriją.

Popietėje dalyvavo UAB „Utenos Indra“ vadovas Antanas Kibickas, garbės kanauninkas, Tauragnų ir Daunorių parapijų klebonas Bronius Šlapelis, seniūnas Alvydas Danauskas, Tauragnų garbės piliečiai Rimantas Gineitis ir Vygantas Varneckas. Mintimis apie perskaitytą knygą pasidalino bibliotekininkė Nijolė Šuminienė. Tauragniškė Valda Žebeliene perskaitė ištrauką iš knygos, prisiminė viešnagę Rimanto Klimo gimtajame Užsienių kaime ir ten 2000 m. vieninteliame kaime išsaugotame klojime atidarytą muziejų „Kaimo atmintis“. Jūratė Šinkūnienė, vartydama knygą, papasakojo apie įvairius renginius, kuriuose jai teko dalyvauti kartu su ilgamečiu miškininku Rimantu Klimu. Apie prabėgusią vaikystę gimtajame Švedriškių kaime, dviejų šeimų – Klimų ir Augulių bičiulystę – mintimis pasidalino buvusi mokytoja Janina Augulytė.

Popietės dalyviai su malonumu klausėsi Rimanto Klimo kankliavimo, kartu su Vygantu Varneku atliekamų dainų. Literatūrologė, ilgametė Ignalinos rajono literatų klubo „Lelija“ narė Dalia Savickaitė patenkino taragniškių smalsumą ir trumpai papasakojo apie neseniai išleistą savo knygą „Rytų Aukštaitijos keliuose sutiktieji“. Tauragniškiai ir svečiai galėjo įsigyti abi knygas.

Po knygos pristatymo

Bronė Juknevičienė

Mano dainos, mano gyvenimas

Jau kelintą kartą klausydama dainininkų-senjorų pasakojimų nepaliauju stebėtis! Kiekviena karta turi savo iššūkius, jų kartai teko ypač sudėtingi. Dabartinė karta pasakytų, kad ir ji gyvena nelengvą gyvenimą, patiria ne ką mažesnius iššūkius. Žinoma – kiekvienai kartai savas likimas. Tik iš kurgi kiekviena karta semiasi stiprybės įveikti iššūkiams? Kada buvo daugiau abejingų gyvenimui, plaukiančių pasroviui, neturinčių tikslo kažko pasiekti? O gal mano pašnekovai tiesiog pasitaikė tokie: stiprūs, atkaklūs, siekiantys mokslo, turintys jėgų įveikti gyvenimo sunkumus, nedejuojantys. Juk dažnas iš mūsų, susidūręs su nepritekliais, nuleidžia rankas.

Kiekvieno iš mano pašnekovų gyvenimo istorija vis kitokia, kiekvieną kartą jų pasakojimai sukelia pačias įvairiausias emocijas, verčia galvoti ir apie dabarties realijas. Tai kuo aš nepaliauju stebėtis? Tuo, kad kiekvieną kartą padarau atradimus! Mano pašnekovai kiekvieną kartą mane nustebina sugebėjimu pažvelgti į save iš šalies, sugebėjimu pasakoti, ir aš vėl pagalvoju, kad reikia kalbėtis su žmonėmis ir fiksuoti jų pasakojimus, nes tai yra pati tikriausia istorija.

Šiandien pasakoja **Tamara Vanagaitė**: „Pagal kilmę aš esu ne vietinė, gimusi Gudžiūnų miestelyje, Kėdainių apskrityje, 1933 m. Taigi jau 84-ti baigias... Kai man buvo 3 ar 4 metukai, tėvelis ir mama persikėlė į Januškonių kaimą netoli Baisogalos (dabar tai gyvenvietė Radviliškio rajone – pastaba autorės). Ten nusipirko 6 ha žemės, paskui įsigijo arkliuką, karvutę. Reikėjo rūpintis pragyvenimu, nes šeimoje buvom trys seserys, aš buvau vidurinioji. Mano gyvenimas buvo sunkus, jame buvo mažai džiaugsmo, mažai šviesos. Mėgom dainuoti, tačiau dainos, anot vieno poeto, buvo „iš vargo nupintos“. Mano tėvelio mėgstamiausia daina nebuvo linksma:

Oi varge varge, vargeli mano,

Kada aš tave jaunas išvargsiu...

Aš prisėsdavau prie jo ir kartu, aš plonu balseliu, užbaigdavom dainą:

Kada numirsim, viską užmiršim,

Tada ir tave, varge, pabaigsim...

O mama mėgo dainuoti tokią dainą:

Kada noriu verkiu, kad noriu dainuoju,

Nuo sunkių darbelių neišsivaduoju...

Tėvelis buvo optimistas: jis tikėjo, kad mūsų, vaikų, ateitis bus geresnė. Ir jis man sakydavo, kad nedainuotumėm jau tos dainos apie vargą, o geriau kitą:

Mes jauni – dar pažabosim plieno žirgą su sparnais

Ir per vėtrą drąsiai josim, dangų svaidysim žaibais.

Melodiją patys sugalvojom ir kartu dainuodavom. Deja, tėvelio svajonės neišsipildė: 1943 m. džiova, tada neišgydoma liga, jį pakirto pačiame jėgų žydėjime. Prieš mirtį tėvelis labai prašė mamos, tiesiog maldavo nors jaunėles dukreles toliau leisti į mokslus. Pradinę mes jau buvom baigusios. Mama persiuvo iš savo dar naujesnių išėjinių rūbų paltelius, pardavusi kažkiek daržovių nupirko batus ir išleido į Baisogalos gimnaziją. Gimnazija tada buvo įsikūrusi buvusio dvarininko Komaro rūmuose. Rūmai buvo gražūs: salės, laiptai, daug erdvių kambarių. Tik blogai buvo, kad jeigu jau pavėlavai, tai reikėdavo pereiti visus kambarius, kol patekdavai į savo klasę. Mama stengdavosi atsikelti anksti, kad nepavėluotume į pamokas. Žadintuvo neturėjome, mama mus žadindavo dainele:

Tik tik tik tik po šešių,

Tik tik tik, Elzyte,

Pusrytėlių tai gardžių išvirė mamytė..

Išgirdusios šią dainą šokdavome iš lovų kuo greičiausiai, nors ir kaip būdavom pavargusios. Iki gimnazijos buvo 5 kilometrai žvyruotu vieškeliu. Kai dar būdavo nešalta, batus nešdavomės rankose, nes, jei dėvėsi avalynę 10 kilometrų per dieną žvyrkeliu, jos užteks mėnesiui. Geriau jau kojų negailėjom... Mums mokykla buvo kaip šventovė, kaip viltis ateičiai.

Baigus septynias klases, mama pasakė, kad jau nebeleis į mokyklą, nes per sunku, galim susirgti. Tada aš nei valgiau, nei miegojau, mane visą išbėrė kažkokiais *šaisais*. Mama nuvedė pas daktarą, jis pasakė, kad iš *nervų* susirgau. Mamai sakiau, kad aš dirbsiu, rausiu burokus, kad tik leistų man eiti į mokyklą. Tuo metu už mokslą vyresnėse klasėse reikėjo mokėti. Pasisekė, kad mus nuo mokesčio atleido. Būtuom neišgalėjusios mokėti. Lengva nebuvo, nes nauji mokslai, kiti mokytojai. Tada galvojau, kad čia jau manęs daina nepasivys... Bet gimnazijoje dirbo labai gera mokytoja Kuršaitienė. Ji pastatė tokį spektakliuką „Pelenė“. Mano vaidmuo – pamotės duktė. Buvau gražiai išpuošta, šukuosena graži padaryta, scena didelė didžiausia su puikiom dekoracijom: sodas, mėlynas upelis teka. Vaidindama turėjau mėtyti sviedinuką ir dainuoti:

Žaliajam sodely vyno upės teka,

Žaliajam sodely gražiai paukščiai šneka.

Vyno atsigersi – niekados nemirsi,

Aukso žuvelyte jūroje pavirsi...

Visi tada po spektaklio klausė, iš kur ta mergaitė, mokykloje jos kaip ir nematėm... Ir dainuoja kaip gražiai. O ta mergaitė naktį 5 kilometrus ėjo namo. Šuo toks mane už-

puolė ir taip išgašdino, kad iki šiol šunų labai bijau. Ta pati Kuršaitienė išmokė mus šokti baletą. Baletą! Pasiuvo sukneles iš marlės, sakė, kad gal kada nors šoksime ir turėsime sukneles iš šilko. Šokio melodiją prisimenu iki šiol. Vėliau Tolimuosiuose Rytuose aš mokiau savo auklėtinius šio baletu.

Baisiogalos gimnazija, 1949 m. T. Vanagaitė ketvirta iš kairės

Mokykloje sekėsi gerai. Nebuvo visų vadovėlių, dažnai reikėjo užsirašinėti, ką mokytojas papasakodavo, o mes kartodavom grįždamos namo. Raštu pamokas ruošdavom prie spingsulės iš lajaus. Tik vėliau įsigijom žibalinę lempą. Bet mokykla ir mokymasis mums buvo be galo svarbus! Mokyklą baigėm abi kartu, nes mano sesutė eksternu išlaikė egzaminus už dvi klases. Baigėm sidabro medaliais, aš turėjau ketvertą iš matematikos. Tai suteikė teisę be egzaminų stoti į bet kurią aukštąją mokykloje visoje Sovietų Sąjungoje. Mums abiem patiko žurnalistika, įstojom jos studijuoti. Gal ir būtumėm tapusios žurnalistėmis, jei ne raštas iš Švietimo ministerijos su raginimu siųsti medalininkus į Maskvos ir Leningrado aukštąsias mokyklas kaip nacionalinius kadrus. Man tie *nacionaliniai kadrai* mažiausiai rūpėjo, bet Maskvoje ir Leningrade stipendija buvo dvigubai didesnė. Vilniuje iš stipendijos nepragyvensi. Reikėtų imtis kokio papildomo darbo, bet mano sveikata nebuvo labai stipri. Mes sutikom: sesė išvažiavo į Leningradą studijuoti bibliotekininkystės, aš į Maskvos Lomonosovo universitetą – istorijos. Ten pasijutau kaip įmesta į vandenį ir nemokanti plaukti. Visi dalykai buvo dėstomi rusų kalba. Užsieniečiai dvejus metus mokydavosi rusų kalbos, o mums tokios nuolaidos nebuvo. Kiek ten tos rusų kalbos vidurinėje mokykloje išmokom! Jei iš egzamino gausi trejetą – stipendijos nebus. Mokėmės dieną naktį, sėdėdavom bibliotekoje. Egzaminams reikėdavo ruoštis iš dėstytojų parašytų knygų. Mes jas vadinom *купнучи* (plytos). Apie dainas pamiršau. Rusiškų dainų nemokėjau. Gal mama ir buvo kada kokią dainavus, bet aš neprisiminiau. Vieną kartą fakulteto dėstytojai sugalvojo suruošti tokį koncertą, kad kiekvienas studentas padainuotų savo kalba kokią nori dainą. Buvo dar viena studentiška daina, kurią visi mokėjom ir kiekvienas išsivertėm į savo kalbą. Kai dainavom, buvo tikra makalynė. Paskui kiekvienas dainavom savo dainą. Dar reikėjo trumpai rusiškai paaiškinti, apie ką dainuojam.

Su drauge Olga prie Lomonosovo vardo universitete Maskvoje. Su ja kartu dainuodavome. 1955 m.

Pasirinkau nesudėtingą, greitą liaudies dainą, jos turinį nesunkiai galėjau papasakoti rusų kalba:

Šėriau šėriau sau žirgelį rytą vakarėlį,
Šėriau šėriau sau žirgelį rytą vakarėlį.

Dėl to šėriau, kad norėjau, kad jis gražus būtų....

Visiems labai patiko, padainavau dar ir kitą, savo labai mėgstamą dainą, sukurtą pagal poeto Prano Vaičiaičio žodžius:

Kur bakūžė samanota,
Kurioje gimiau,
Obelis kur augalota,
Kur sodne mačiau?
Kur upeliai platūs, sraunūs,
Tekantys smagiai,
Kur tos mintys mano jaunos,
Linksmos kaip drugiai?
Ta bakūžė jau supuvo,
Obelies jau nēr,
Ir upeliai jau išdžiūvo,
Vargas viens tebēr.

Taigi daina neapleido manęs ir ten.

1958 m. gavau diplomą. Su pagyrimu nebaigiau, bet penketų buvo daugiau, nei ketvertų. Galėjau dirbti istorijos mokytoja arba mokslų akademijoje jaunesniąja moksline bendradarbe. Ką man dabar daryti? Be diplomo ir menkų rūbelių mano turtas dar buvo ir visai mažytė dukrelė, dviejų su puse mėnesio.

Pasiėmiau dukrelę ir parvažiavau į Lietuvą. Mieste aš negalėjau dirbti, nes atlyginimas mažas, nepragyvensiu. Kažkur Kelmės rajone man davė dėstyti... rusų kalbą. Jei aš moku rusiškai laisvai

kalbėti, tai dar nereiškia, kad galiu jos ir mokyti! Dirbau 3 mėnesius, o tada draugė parašė man, kad gyvena ir dirba Chabarovsko krašte, ten puiki didelė mokykla, puikus aprūpinimas, kviečia atvažiuoti. O ką – važiuosiu! Mama ašarodama sukrovė mano daiktelius į tokią medinę dėžutę, pasiėmiau savo Irmulę ir savaitę traukiniu dundėjom iki Chabarovsko.

Chabarovsko kraštas. Iš dviejų 7 kl. subūrėm dainos mylėtojų grupę. 1959 m.

Iš pradžių dirbau vienoje gyvenvietėje, paskui persikėliau į Chinganską. Ten buvo žydų autonominė sritis, mokyklos direktorius buvo žydas. Mokykloje buvo labai šilta, net kai žiemą šaltis siekdavo 40 laipsnių. Direktorius laikėsi nuostatos, kad mokytojos turi dėvėti sukneles, batelius, jokių *šubų* ir veltinių. Žinoma, ateidavom su veltiniais, bet palikdavom rūbinėje. Direktorius pasiūlė man dėstyti dar ir muziką. Bandžiau atsikalbinėti: aš galiu nubraižyti penklinę, natas pažįstu, bet negroju jokių instrumentu, vaikai manęs neklausys. „Bet dainuoji“, – pasakė direktorius. – „Tai ir mokyk vaikus dainuoti!“ Sutikau, nes ir papildomi pinigai buvo reikalingi. Kai mokiniai išgirdo, kaip dainuoju lietuviškas dainas, jie sutiko su viskuo, kad tik dainuotumėm... Dvi mokytojos subūrėm vaikus, norinčius dainuoti. Ir vėl dainos manęs nepaliko...

Direktoriui patiko mano pamokos. Jis pasiūlė direktoriaus pavaduotojos etatą. Buvau dėkinga, bet norėjau grįžti namo, vien apie Lietuvą tegalvojau. O ir mama jau buvo silpnos sveikatos, bijojau, kad nebepamatysiu. Direktorius suprato mano norą ir išleido į gimtinę. Kolegos labai padėjo, nupirko bilietą, sukrovė daiktus, įsodino į traukinį.

Grįžau į Lietuvą, nuėjau į Švietimo ministeriją, kažkoks inspektorius nuvedė mane prie žemėlapio, nusistebėjo, kad negavau tinkamo darbo Lietuvoje, ir pasiūlė rinktis bet kokį miestą, rajoną, bet kokią mokyklą. Nieko nežinojau, nes devynerius netus nebuvau Lietuvoje. Norėjau tik kad būtų geras susisiekimasis su Vilniumi, nes sesuo ten dirbo, ir pilno istorijos krūvio, o ne rusų kalbos. Ir kad būčiau ten reikalinga, o ne šiaip sau. Paskyrė į Inturkę Molėtų rajone. Nuvažiauvau, išlipau iš autobuso, dairausi mokyklos, bet nematau. Mokykla taiga turi būti mokykla, o čia tokios nėra. Priėjo toks vyras, pasirodo, jis mokyklos direktorius, atėjo pasitikti istorijos mokytojos. O mokyklos neradau todėl, kad ji buvo įsikūrusi gal net septyniuose mediniuose namukuose. Dirbau istorijos mokytoja, paskui paskyrė pavaduotoja. Buvo gerai, bet po septynerių metų atėjo įsakymas iš

partijos komiteto ruošti į Suginčių vidurinę mokyklos direktore. Nenorėjau, nes visi ūkiniai reikalai ne man, bet prieštarauti negalėjau. Persikėliau į Suginčius. Kolektyvas buvo labai geras. Visi mokytojai labai geri, draugiški ir labai dainingi! Daug dainuodavom, per mokinių atostogas mokytojai turėjo eiti į darbą, tai dainuoti sugebėdavom tarp visokių vaizdinių priemonių gaminimo ir žemėlapių kljavimo. Man buvo taip smagu! Kai Suginčių mokykla šventė 100 metų jubiliejų, buvau ir aš, net eilėraščių tai progai parašiau, prisiminiau praėjusius metus.

Kita mano darbo vieta turėjo būti Užpalių vidurinė. Nenorėjau jokių administracinių pareigų, norėjau tik istorijos. Direktorius dar atidavė ir visuomenės dėstymą. Taip ir būčiau dirbusi, jei ne partijos komiteto sekretorė Mykolaitienė. Naujas įsakymas – vykti į Tauragnus. Nenorėjau, žinojau, kad ten jau buvo visi darbuotojai, ir aš jausčiausi nereikalinga. O dar Molėtų švietimo skyriaus vedėjas perspėjo: „Tik neik į Tauragnus, ten labai blogas kolektyvas“. Atvykusi į Tauragnus, pirmiausia nuėjau į raštinę. Pavaduotoju dirbo Tilvytis, bet jis jau buvo parašęs pareiškimą išeiti. Jis ir paaiškino, kodėl blogas kolektyvas: „Dėl to, kad mes visi ne savo rogėse sėdime“. Tai kokiose rogėse man teks sėdėti? Iki mokslo metų pradžios liko savaitė, bet nei jokių planų, nei pamokų tvarkaraščio, nežinau, kas kokį krūvį turi.

Direktore dirbo Janina Augulytė. Nuėjau pas ją. Pirmiausia ji nustebino klausimu: „Ar jūs dainuojat? Mums labai reikia gero soprano, ateikit į kultūros namus dainuoti.“ Taip, man kaip tik tada dainos ir rūpėjo! Mokykloje, žinoma, buvo visko, bet kultūrinis gyvenimas

Duetas su Vygantu Varnecku

buvo puikus, niekur geriau neradau. Vaidinau ir spektakliuose, nes man labai patiko vaidinti. O jau romansai su Vygantu Varnecku! Už daug puikių akimirkų turiu padėkoti Audronei Ramanauskienei ir Vilmutei Valienei, kuri mus, jau senjorus, atsiminė. Iš to laikotarpio labiausiai patiko daina, kurią duetu dainavom su Ivoniene:

Mano laike, sakyki, ką dar sugalvosi,
Neatimk, neištrink, ką nešuosį širdy.
Mano lekiantis laike, tu juk nesustosi
Ir mes būsime kartu neramiam tam kely...

Genovaitė Šnurova

Slaugos ir socialinių paslaugų visuma sunkiai pasiligojusių namuose

(informacija buvo spausdinta laikraštyje „Utenis“)

Tiems, kas savo namuose slaugė ar tebeslaugo labai sunkiai pasiligojusį artimą žmogų, puikiai žino, kiek pačiam slaugančiajam reikia turėti sveikatos, kantrybės, atjautos, supratimo, tolerancijos. Netgi nestokojant visų išvardintų savybių problemų atsiranda, nes kartais pritrūksta pačių elementariausių medicininių žinių, patirties. O ir psichologinės pagalbos slaugančiajam kartais prireikia dažniau ir daugiau, nei pačiam pasiligojusiam.

Žinoma, yra Utenoje Šv. Klaros palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė, uteniškių vadinama tiesiog „Klara“, bet ten slaugos paslaugos teikiamos ribotą laiką. O ką daryti, jei į „Klarą“ patekti dar nėra galimybių arba jau reikia pasiimti čia atitinkamą dienų skaičių slaugytą ligonį ir vežtis namo? Turintys galimybę samdyti profesionalią slaugytoją, tą ir daro. O tie, kurių finansinės galimybės ribotos, priversti derintis prie pakitusių gyvenimo sąlygų ir patys tapti slaugytojais. O tai ne taip paprasta.

Laimei, Utenos rajono socialinių paslaugų centras jau vykdo projektą „Integruotų socialinės globos ir slaugos paslaugų teikimas asmens namuose Utenos rajono savivaldybėje“. Pagrindinis projekto tikslas – sudaryti galimybę žmonėms su negalia ir senyvo amžiaus žmonėms, kuriems nustatytas specialus slaugos poreikis, kuo ilgiau išlikti sau artimoje aplinkoje. Tokia pagalba –

Ir dar viena ištrauka iš operos, ją dainuoja choras:

Oi, eisiu eisiu aš krantu į tolimiausią tolių
Ir gal sutiksiu laimę aš, ilgai ilgai ieškojus.
O jei nerasiu, gal tada čia, prie vandens,
suklupus,
Prašysiu savo laimės aš, prašysiu laimės upės...

Laikas gali tokiam amžiuje, kaip mano, labai greitai sustoti. Bet nieko nepadarysi. Visi mes trokštame laimės, bet kai jau ateina pabaiga, belieka viltis, kad gal gyvenimas buvo nugyventas ne veltui, gal kas gero buvo padaryta, kad gal kas prisimins ir paminės geru žodžiu. Svarbiausia, aš užauginau gerą dukterį, padėjau pagrindus jos išsilavinimui, jos gyvenimas geresnis, nei aš gyvenau. Labai dažnai skambina ir lanko. Vien dėl to esu laiminga. Anūkė Asta, buvusi balerina, šokusi daugelyje pasaulio scenų, dabar gyvena Šveicarijoje ir yra labai laiminga. Tuo labai džiaugiuosi...“

-----
tai alternatyva tam, kad kuo mažiau žmonių patektų į senelių namus, kad būtų užtikrintas konsultacinės pagalbos teikimas neįgaliojo šeimos nariams, prižiūrintiems artimuosius su negalia ir senyvo amžiaus asmenis. Integruotos paslaugos (t.y. slaugos ir dienos globos paslaugos) namuose gali būti teikiamos asmeniui, kuriam jau Centro teikiamos dienos socialinės globos paslaugos.

Socialinė globa namuose – visuma socialinių paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama nuolatinė specialistų priežiūra reikalaujanti pagalba namuose dienos metu.

Tokios pagalbos namuose gavėjais gali būti suaugę asmenys su negalia ir senyvo amžiaus žmonės, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka nustatytas specialusis slaugos poreikis ir visiško nesavarankiškumo lygis. Tie žmonės, be abejo, turi būti deklaravę savo gyvenamąją vietą Utenos mieste arba rajone.

Pagalbą teikia specialistų komanda. Vidutinė slaugos paslaugų trukmė – 4 valandos per dieną, iki 7 dienų per savaitę. Dienos socialinės globos paslaugos mokamos: 20 proc. savo pajamų už paslaugas sumoka žmogus, kuriam teikiama paslauga, o 80 proc. – valstybė. Slaugos paslaugos finansuojamos projekto lėšomis ir asmeniui nekainuoja. Europos socialinio fondo agentūra projekto veiklai skyrė 390 000 Eur.

Socialinių paslaugų centro direktorė

Danguolė Mačionytė ir projekto koordinatore Edita Juškienė, paprašytos papasakoti apie tai, kaip sekasi vykdyti projektą, viena kitą papildydamos, sakė: „Šiuo metu paslaugos teikiamos 22 asmenims, ateityje galėsime aptarnauti iki 50 asmenų. Įsigijom daug reikalingos įrangos, netrukus turėsime įrangą ir galėsime netgi gulinčius žmones išmaudyti. Komandoje dirba bendrosios praktikos slaugytoja ir jų padėjėjai, kiti specialistai – pagal poreikį. Mūsų darbuotojai pasirūpina sunkių ligonių asmenine higiena, perriša žaizdas, pamatuoja kraujospūdį, suleidžia vaistus, stato lašines (kol kas tokio poreikio nebuvo), pamaitina, daro vonėles kojoms, masažuoja ir t.t. Tiesa, slaugos priemonės (kremai, tvarsliaiva, sauskelnės, medikamentai ir t.t.) – asmeninės.

Į sunkaus ligonio namus atvykę mūsų specialistai konsultuoja ir ligonio artimuosius, nes vienas iš tikslų ir yra toks – išmokyti artimuosius slaugos subtilybių. Sakykim, artimieji, slaugantys visiškai nesavarankišką asmenį su sulaužytu šlaunikauliu, tikrai nežino, kaip jam nepakenkti keičiant sauskelnes, paverčiant ant kito šono ir t. t. Ypač sunku, jei ligonis – stambaus kūno sudėjimo.

Be to, mėnesių mėnesiais prie nesavarankiško ligonio lovos budintys artimieji pavargsta dvasiškai, todėl ir jiems prireikia psichologų ir kitokių specialistų pagalbos“.

O kaip atvykstančius specialistus priima sunkių ligonių artimieji? Ir Danguolė Mačionytė, ir Edita Juškienė nedaugžodžiavo – būna visaip. Vieni tikrai nuoširdžiai džiaugiasi sulaukę pagalbos, išsiaiškina jiems neaiškius, nesuprantamus dalykus, patys stengiasi daug ko išmokyti iš atvykusių specialistų, jų tikrai laukia. Bet yra ir tokių atvejų, kai su ligonio artimaisiais labai sunku bendrauti. Specialistai ateina padėti, o priimami taip, lyg jie būtų samdomos tarnaitės, turinčios padaryti ir tuos darbus, kurie jiems nepriklauso. Kitaip sakant, savo

pareigas pasiligojusiojo atžvilgiu nori „perkelti“ atvykstantiems specialistams.

Greitu laiku į socialinės globos paslaugas asmens namuose teikiančiųjų gretas įsilies dar daugiau specialistų, bus nupirkta dar daugiau automobilių, todėl paslaugų gavėjų ratas plėsis. Jų sulaukti (jei pageidaus) galės ir pačių atokiausių rajono teritorijoje esančių kaimelių gyventojai.

Mokykloje

(informacija Aldonos Tartilienės)

2017 m. vasario mėn. Krašuvos progimnazijos ir Tauragnų skyriaus pradinukai visą savaitę, kuri vadinosi „Lietuvių kalbos dienos 2017“, daugiau dėmesio skyrė savo gimtajai kalbai. Dienos buvo skirtos raiškiam skaitymui, rašymui, diktantui, kūrybiniam darbams.

3–4 klasių rašinio konkurso nugalėtojai, tarp jų tauragniškos ketvirtokės Ada Paukštytė ir Ieva Umaraitė, kovo 30-31 dienomis buvo pakviestos į kūrybinio rašymo stovyklą Tauragnuose. Vaikus kūrybinių paslapčių mokė trečiojo Nacionalinio vaikų literatūros konkurso laimėtoja, geriausios metų vaikų ir paauglių knygos „Sutikti eidą“ (leidykla „Alma littera“) ir pasakų knygos vaikams „Šunojaus diena“ (labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“) autorė Ilona Ežerinytė. Kūrybinę veiklą pajvairino Europos Komisijos konkurso „Tau patinkantis pasaulis“ laimėtoja už geriausią kovos su klimato kaita sprendimą Lietuvoje išrinkta dizaino studijos „Absurdo idėjos“ savininkė Jurgita Jakubauskaitė.

Kovo 22 dieną mokyklėlėje minėjome Pasaulinę vandens dieną. Šios dienos tikslas buvo skatinti sąmoningą požiūrį į vandenį ir jo didžiulę svarbą kiekvienam iš mūsų. Su mokiniais diskutavome, ar reikia ir kaip reikia taupyti geriamą vandenį, žiūrėjome vaizdinę medžiagą, piešėme, valėme pro mokyklą tekančią Rindeliupio upelį. (**Žiūr. nuotraukoje**)

TRUMPAI (informacija Danguolės Trimonienės)

Balandžio 8 d. Tauragnų kultūros namuose buvo paminėta Kultūros diena. Koncertavo grupė iš Švenčionėlių „Savas kampas“ (vad. Antanas Buinauskas), Sudeikių moterų vokalinis ansamblis „Branda“ (vad. Aušrelė Baltuškienė), Tauragnų skyriaus moterų vokalinis „Gelmė“ (vad. Vilma Valienė).

Balandžio 23 d. Tauragnų vaikų ir jaunimo dramos studija su spektakliu „Emilis iš Lioneborgos“ (režisierė Loreta Juškėnienė) dalyvavo Ignalinoje vykusiame zoniniame Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų šventėje – apžiūroje „Šimtakojis“. Sveikiname!

žemdirbių tarpe ir Aldona Meidutė. Devynerius metus ji išdirbo karvių melžėja, visuomet buvo pirmaujančių gretose. Nuėjusi dirbti į laukininkystę, Meidutė ir čia tapo pirmūne. Pernai ji ūkyje dirbo 246 dienas.

J. Kazlausko nuotraukoje – Tauragnų kolūkio antros laukininkystės brigados darbininkė A. Meidutė.

Velykų medį papuošus

Ant Velykų medžio šiais metais pakabinome 1200 margučių (pernai buvo 1000). Ačiū visiems, prisidėjusiems, kad mūsų miestelis Velykiniu laikotarpiu buvo taip gražiai papuoštas. Rekordą puošdama margučius pasiekė Alfonija Levčenka. Ji apnėrė net 75 margučius! O kai aš padėkojau, atsakė labai paprastai: taigi dėl savęs darome, kad gražiau būtų miestelyje. Džiaugiuosi, kad taip manančių yra ne vienas.

Tęsiame rubriką „Iš pageltusių spaudos puslapių“ (1972 m. „Lenino keliu“; parinko Danguolė Trimonienė)

Vasario 25 d.

Darbštus žmogus visur greit pritampa. Turi autoritetą

Kovo 8 d.

Kai darbą lydi daina

Yra žmonių, kurie ir sunkesnę valandą sugeba šypsotis. Kodėl šios, jau senyvo amžiaus moters toks malonus, jaunatviškas veidas? Turbūt tiesa, kad žmogus, mylintis darbą ir dainą, nesensta. Jadvyga Leišienė jau penkti metai prižiūri kolūkio veršelius. Mažus gerai prižiūrėk, paskui nebus vargo. Tokia šios moters nuomonė. Iš tiesų, veršininkas J. Vaškelis, perimdamas iš jos šešių mėnesių veršelius, visada lieka patenkintas. Ūkis pernai už galvijų prieauglį gavo didžiausias pajamas.

Daug gero apie šią moterį papasakojo ir Tauragnų kolūkio moterų tarybos pirmininkė G. Balaišienė. Jadvyga turi gražų balsą. Mėgdavo dar jaunystėje su seserim Maryte užtraukti liaudišką dainą. Dabar, kai G. Balaišienė pakvietė į saviveiklą, abi su Maryte pradėjo lankyti kultūros namus.

– Jau beveik metai, kai neturime meno vadovo. Tenka viską pačiai organizuoti. Nežinau, ar užtektų ryžto, jei

Jadvyga Leišienė

SPORTAS

Tęsiasi 2017 metų Utenos rajono seniūnijų sporto žaidynės. Medalius išsidalijo tinklininkai. Moterų tarpe Tauragnų seniūnijos tinklininkės Ieva Gineitytė, Rūta Kovalskytė, Gabija Mikulėnaitė, Ugnė Ručinskaitė užėmė II vietą.

Sveikiname!

nematyčiau, su koku entuziazmu dalyvauja saviveikloje mūsų moterys, – pasakoja G. Balaišienė. – Prisimenu, ruošėme programą kolūkio ataskaitiniam susirinkimui. Naktį siautė pūga. Ėjau į kultūros namus ir galvojau, kad rasiu tuščius. Nustebau ir apsidžiaugiau, radusi visus susirinkusius. Nei blogo oro, nei tolimo kelio niekada nepabūgsta laiškinių M. Ruzgienė, kolūkiečiai S. Vaišnorienė, Stasys ir Helė Talaikiai ir daug kitų dainos bei šokio mėgėjų.

Prieš Kovo aštuntąją kultūros namuose vėl ilgai negesdavo šviesa. Tauragnų kolūkio moterys ruošė naują programą.

J. Kazlausko tekstas ir nuotrauka

Balandžio 1 d.

Už sąžiningumą – ačiū

Tauragnų miestelio gyventojas žvejys mėgėjas Kostas Aleksiejevas ant Tauragno ežero bandė savo laimę. Nekibo. Patraukė ant Labės. Praslinkus valandėlei, Kostas grįžo susirūpinęs. Jis pasakojo prie eketės radęs piniginę su dokumentais ir pinigais. Visų akivaizdoje pinigus suskaičiavo. 136 rubliai. K. Aleksiejevui žvejyba neberūpėjo – ėmė ieškoti piniginės savininko. Sekančią dieną Kostui jis ilgai spaudė ranką, nuoširdžiai dėkojo. Su pagarba į sąžiningą vaikinaž žiūrėjome ir mes, žvejai mėgėjai.

A. Maniušis, personalinis pensininkas

Gegužės mėnesio renginiai kultūros namuose

Gegužės 13 d. Vyšnių žydėjimo šventė ir Bendruomenės gimtadienis.

12 val. Vėliavos iškėlimas prie Tauragnų gaisrinės. Dalyvauja Utenos apskrities priešgaisrinio gelbėjimo valdybos pareigūnai.

13 val. Šventė sodelyje. Gros ir dainuos Indrė Gruodienė, Audronė Misiukaitė, Dainius Truskauskas.

Gegužės 27 d. 16 val. Vaikų ir jaunimo dramos studijos spektaklio premjera – A. Čeredėjevaitė „Tinginė ragana“ (vad. Loreta Juškėnienė)

Gegužės 1-31 d. Audronės Misiukaitės fotografijų paroda.

A†A Seniūnijoje

Balandžio mėn. mirė

ENGELĖ DANGUOLĖ IVONIENĖ, 79 m., Tauragnai;

ONA VAIŠNORIENĖ, 67 m., Stūglių k.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Janės Šinkūnienės, Aldonos Tartilienės, Danguolės Trimonienės, Žymanto Trimonio, taip pat iš asmeninių archyvų.

Redagavo ir maketavo

Danguolė Trimonienė

Spausdino Utenos spaustuvė